

Оюу Толгой ХХК

Эрүүл мэнд, Аюулгүй ажиллагаа болон Байгаль орчны
Удирдлагын тогтолцооны журмууд

(10-р хэсэг. Үйл ажиллагааны хяналт) ГАЗАР ХӨНДӨЛТИЙН ХЯНАЛТ,
НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН УДИРДЛАГЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

АГУУЛГА

1. ТАНИЛЦУУЛГА	4
Баримт бичгийн дугаар	4
Зорилго	4
Компанийн үүрэг амлалт	4
Эрх мэдэл ба удирдлага	5
2. ХАМРАХ ХҮРЭЭ	6
Удирдлагын төлөвлөгөөний хамрах хүрээ	6
Бусад удирдлагын төлөвлөгөөнүүдтэй давхцах нь	6
3. ҮҮРЭГ ХАРИУЦЛАГА	7
Удирдлагын төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх албан тушаалтнуудын үүрэг, хариуцлага	7
Гол уялдаа холбоо	8
4. ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ СТАНДАРТУУД	9
Монгол Улсын холбогдох хуулиуд.....	9
Монгол Улсын холбогдох стандартууд	9
БОНБНҮ-ний шаардлагууд	10
МУ-ын Засгийн газрын өмнө хүлээсэн бусад үүрэг амлалт, ЗГ-аас тавьж буй шаардлагууд.....	10
Олон улсын холбогдох стандарт, удирдамжууд	10
Рио Тинто группийн холбогдох стандарт.....	12
5. УДИРДЛАГЫН ХЯНАЛТ	12
6. ХЭРЭГЖИЛТИЙН ХУВААРЬ	18
Удирдлагын төлөвлөгөөний хяналт, шинэчлэлт	18
7. ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭ	18
Хяналт шинжилгээний шаардлагуудын тойм	18
Гүйцэтгэлийн гол үзүүлэлтүүд	19
Хяналт шинжилгээний гол үйл ажиллагаа	20
8. СУРГАЛТ	21
Тойм	21
Танилцуулах сургалт	21
Ажлын байрны сургалт.....	21
9. ХЯНАЛТ БА ТАЙЛАГНАЛТ	21

ОЮУ ТОЛГОЙ ХХК

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

Дотоод хяналт	21
Гадаад/Хөндлөнгийн хяналт	22
Баримт хадгалалт	22
10. БАРИМТ БИЧГИЙН ХЯНАЛТ	23
11. БАРИМТ БИЧГИЙГ БАТАЛСАН	24
12. ХАВСРАЛТ А: ГАЗАР ХӨНДӨЛТИЙН ХЯНАЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ҮҮРЭГ АМЛАЛТЫН БҮРТГЭЛ	25

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1: Үүрэг, хариуцлага	7
Хүснэгт 2: Удирдлагын гол хяналт	13
Хүснэгт 3. Гүйцэтгэлийн гол үзүүлэлтүүд	19
Хүснэгт 4. Хяналт шинжилгээний гол арга хэмжээ	20

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: OT-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

1. ТАНИЛЦУУЛГА

Баримт бичгийн дугаар

Энэхүү баримт бичиг нь Оюу Толгой (ОТ) компанид зориулагдсан Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө (“Удирдлагын Төлөвлөгөө”) юм. Уг удирдлагын төлөвлөгөөний баримт бичгийн дугаар нь: OT-10-E14-PLN-0005.

Зорилго

- Энэхүү Удирдлагын Төлөвлөгөөний зорилго нь: Удирдлагын төлөвлөгөөний хамрах хүрээг тодорхойлж, удирдлагын гол уялдаа холбоог тогтоох,
- Үүрэг хариуцлагыг тодорхойлох,
- Хууль эрх зүйн шаардлагууд, стандартуудыг тодорхойлох,
- Компанийн үүрэг амлалт, үйл ажиллагааны журам, удирдамжуудыг тодорхойлох,
- Мониторинг хийх, тайлагнах журам, тэр дундаа гүйцэтгэлийн гол үзүүлэлтүүдийг тодорхойлох,
- Сургалтын шаардлагуудыг тодорхойлох,
- Нэмэлт материал, мэдээллийг эх сурвалжийг тодорхойлоход тус тус оршино.

Компанийн үүрэг амлалт

ОТ компанийн зорилго нь Өмнийн говийн бүс нутгийн биологийн олон янз байдалд эерэг нөлөө үзүүлэх юм. ОТ нь уурхайг хаах үед энэхүү зорилгодоо хүрэхээр зорьж байгаа хэдий ч (Рио Тинто группийн стратегид нийцүүлэн) ОТ-н уурхайн үйл ажиллагааны хугацаанд аль болох эрт эерэг нөлөө үзүүлэх боломжийг эрэлхийлэх болно. Тиймээс Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөөний зорилт нь дараах зорилтуудыг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн процесс болон журмуудыг бий болгоход оршино. Үүнд:

- Газар хөндөх үйл ажиллагааг хууль ёсны дагуу зөвшөөрсөн талбайд хамгийн бага хэмжээнд хязгаарлан, байгаль орчин, нутгийн иргэдийн эрүүл мэнд, амьжиргаанд нөлөөлөл үзүүлэхээс аль болох зайлсхийх, эсвэл нөлөөллийг бууруулах байдлаар аливаа барилга байгууламжуудын байршил, зураг төслийг төлөвлөж, барьж байгуулах.
- Хамгаалах шаардлагатай биологийн олон янз байдал, соёлын өвд учруулж болзошгүй эрсдэлийг эрт илрүүлэх зорилгоор газар хөндөлтийг эрт төлөвлөж, шаардлагатай бол зайлсхийх арга хэмжээг авна.
- Биологийн олон янз байдалд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулахдаа зайлсхийх, багасгах, нөхөн сэргээх, дүйцүүлэн хамгаалах болон хамгааллын нэмэлт арга хэмжээ гэсэн шатлалыг баримтлан ажиллана.
- Эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээхэд хангалттай хэмжээний, шаардлага хангасан шимт болон шимэрхэг хөрс, материалыг (ургалтын орчныг) цуглуулж, хадгална.
- Их хэмжээний нөхөн сэргээлтийн ажлыг уурхайн хаалтын үе шатанд болгон хойшлуулахаас илүүтэй хайгуул, барилга, малталт, олборлолтын ажлын явцад эвдэрсэн газарт нөхөн сэргээлт хийнэ.

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-Е14-PLN-0005-М	Хувилбар: 1.1

- Нөхөн сэргээлтийн ажлыг амжилттай гүйцэтгэх боломжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор явцын нөхөн сэргээлтийг шуурхай, тасралтгүй явуулах бүхий л бэлтгэл ажлыг хангаж, гүйцэтгэнэ.
- Үйл ажиллагаа явуулж дууссаны дараах газар ашиглалт нь ашиг тустай байхаар нөхөн сэргээх ба нүүдэлчин малчид амьдрах, тэдний мал сүрэг бэлчихэд болон зэрлэг амьтдын амьдрах орчин болгон ашиглахаар төлөвлөж буй газрын нөхөн сэргээлтийг тогтоосон шалгуур үзүүлэлтүүдэд нийцүүлэн олон төрөл, зүйлээс бүрдсэн ургамлын бүлгэмдэл цаашид биеэ даан ургах чадвартай байхаар төлөвлөх ёстой.
- Нэн тэргүүнд хамгаалах шаардлагатай зүйлүүд, тэдгээрийн амьдрах орчинд үзүүлэх газар хөндөлтийн нөлөөллүүд (эерэг, сөрөг), тэдгээрт хийгдсэн нөхөн сэргээлт болон хамгааллын ажлуудыг бүртгэж баримтжуулснаар ховор зүйлийн бодгаль болон тэдгээрийн амьдрах орчинд уурхайн үйл ажиллагааны зүгээс эерэг нөлөөлөл үзүүлж байгааг нотлох баримтууд болох юм.

Хэрэглээ

Энэхүү Удирдлагын төлөвлөгөө нь:

- ОТ ХХК-ийн гэрээ, зөвшөөрлийн үндсэн дээр хууль ёсны дагуу ашигладаг, холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу үйл ажиллагаа явуулж буй бүх газрыг тогтвортой хамгаалах,
- Олон улсын санхүүгийн корпорацийн Гүйцэтгэлийн стандарт, Европын сэргээн босголт, хөгжлийн банкны Гүйцэтгэлийн шаардлагын дагуу ОТ компанийн биологийн олон янз байдлын үүрэг амлалтуудыг (тодорхойлон тогтоосон нэн чухал амьдрах орчинтой холбоотой тодорхой шаардлагууд г.м) хэрэгжүүлэхтэй холбоотой журмуудын лавлах материал болоход оршино.

Тус удирдлагын төлөвлөгөөг 2014 оны 6 дугаар сард Рио Тинто группээс баталан гаргасан “Е14 Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн стандарт” болон 2017 оны 11 дүгээр сард шинэчлэгдэн батлагдсан “Е14 Газрын менежмент удирдлага, нөхөн сэргээлтийн стандарт”, Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн боловсруулсан болно.

Удирдлагын төлөвлөгөөний Хавсралт А 1 нь газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлттэй холбоотой БОННУ-ний үүрэг амлалтын хэрэгжилтийг хянах бүртгэл юм. Үүнд зааснаар БОННУ-нд заасаний ихэнх үүрэг амлалт нь тодорхой журмуудад тусгалаа олсон. Энэхүү удирдлагын төлөвлөгөө нь ОТ ХХК-ийн холбогдох журамтай тусгайлан нягт холбогддог. Тэдгээрт газар хөндөхтэй холбоотой эрсдэлийг урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, нөхөн сэргээлтийг үр ашигтай удирдан зохицуулах үүргийг хэрэгжүүлэхийг шаарддаг.

Эрх мэдэл ба удирдлага Оюу толгой ХХК-ийн Эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагаа, байгаль орчин, аюулгүй байдал (ЭМААБОАБ) хариуцсан Ерөнхий менежер энэхүү удирдлагын төлөвлөгөөг хариуцна. Үйл ажиллагаанд орсон өөрчлөлтийг тусгах зорилгоор энэхүү удирдлагын төлөвлөгөөнд хоёр жил тутамд өөрчлөлт оруулна. Тус удирдлагын төлөвлөгөөнд өөрчлөлт оруулах тухай аливаа хүсэлтийг дээрх албан

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-Е14-PLN-0005-М	Хувилбар: 1.1

тушаалтанд гаргах ба өөрчлөлтийн удирдлагын журамд заасанчлан зохих байдлаар хянаж, батлах үйл явцыг дамжих нөхцөл тавигдана.

2. ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Удирдлагын төлөвлөгөөний хамрах хүрээ

Оюу Толгой ХХК-ийн хууль ёсны гэрээ, зөвшөөрлийн үндсэн дээр үйл ажиллагаа явуулдаг, ашигладаг бүх газар эсхүл хайгуулын шатнаас уурхайн хаалт хүртэлх төслийг хэрэгжүүлэх бүхий л үе шатанд үйл ажиллагааны хувьд хариуцлага хүлээх бүх газарт энэхүү удирдлагын төлөвлөгөө хамаарна. Энэхүү төлөвлөгөөнд бидний үйл ажиллагаанд шууд болон шууд бус байдлаар өртөж байгаа болон биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалахаар авсан газар багтана.

Бусад удирдлагын төлөвлөгөөнүүдтэй уялдах нь

Энэхүү удирдлагын төлөвлөгөө нь Байгаль орчин, нийгмийн удирдлагын төлөвлөгөөнд (БОНУТ) (ОТ-10-PLN-0003) тодорхойлсон Оюу толгой компанийн Ашиглалтын шатны удирдлагын цогц төлөвлөгөөний нэг хэсэг юм. Тус удирдлагын төлөвлөгөө нь өөр бусад олон удирдлагын төлөвлөгөөтэй зарим талаараа давхацсан, харилцан холбоотой. Тухайлбал:

- Биологийн олон янз байдлын удирдлагын төлөвлөгөө (ОТ-10-Е16-PLN-003), ялангуяа зэрлэг ан амьтдын амьдрах орчин, ховор ургамлын төрөл зүйл, нутгийн ургамлын аймгийг хамгаалахтай холбоотой;
- Бэлчээрийн менежмент, малчдын амьжиргааг дэмжих удирдлагын төлөвлөгөө (ОТ-10-PLN-0013), бэлчээрийн удирдлагатай холбоотой;
- Экосистемийн үйлчлэлийн хяналт шинжилгээний төлөвлөгөө (ОТ-10-Е14-PLN-0009), ОТн үйл ажиллагааны үр нөлөө, нөлөөллийг бууруулах үйл ажиллагааны үр дүнг үнэлэх боломжийг олгодог олон тооны үзүүлэлтийг нарийвчлан харуулсан.
- Дүйцүүлэн хамгаалах удирдлагын төлөвлөгөө (ОТ-10-Е16-PLN-0003), ялангуяа биологийн олон янз байдалд үзүүлэх үлдэгдэл нөлөөллийг дүйцүүлэн хамгаалах, компанийн эерэг нөлөө үзүүлэх амлалтад хүрэхтэй холбоотой;
- Эрдсийн хаягдлын удирдлагын төлөвлөгөө (ОТ-10-Е13-PLN-0001);
- Эрдсийн хаягдал, Хүчиллэг чулуулгийн урсац, хаягдлын удирдлагын төлөвлөгөө (ОТ-10-Е8-PLN-0002);
- Гүйцэтгэгчийн удирдлагын бүтэц (ОТ-07-PLN-9001);
- Уурхайн хаалтын төлөвлөгөө (ОТ-10-Е14-PLN-0002);
- Олон талт хамтын ажиллагааны удирдлагын төлөвлөгөө (ОТ-05-PLN-0001).
- Бусад.

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-Е14-ПЛН-0005-М	Хувилбар: 1.1

3. ҮҮРЭГ ХАРИУЦЛАГА

Удирдлагын төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх албан тушаалтнуудын үүрэг, хариуцлага

Уг төлөвлөгөөний хэрэгжилтэнд гүйцэтгэх гол үүрэг, хариуцлагыг дор харуулав.

Хүснэгт 1. Үүрэг, хариуцлага

Албан тушаал	Үүрэг, хариуцлага
ОТ ХХК-ийн ЭМААБОАБ-ын хэлтсийн Ерөнхий менежер	<ul style="list-style-type: none"> Хэрэгжилтийг хангах үүднээс шаардлагатай нөөц болоцоогоор хангах зэргээр тус удирдлагын төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг ерөнхийд нь хариуцах. Газар ашиглах шаардлагатай холбоотой зорилтуудын талаар холбогдох хэлтсийн менежерүүдтэй тогтмол харилцаатай байх.
Байгаль орчин, биологийн олон янз байдал хариуцсан менежер	<ul style="list-style-type: none"> Энэхүү төлөвлөгөөг ОТ ХХК-ийн бүх ажилтан, гүйцэтгэгчдэд хүргэх. Үйл ажиллагааны бүх хэлтсийн менежерүүд энэхүү удирдлагын төлөвлөгөөнд заасан холбогдох хяналтын арга хэмжээг хэрэгжүүлэх байдлыг хангах. ОТ-н ажилтнууд тус удирдлагын төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх, сайжруулах талаар хангалттай мэдлэгтэй байх, энэхүү төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой мэргэжлийн зөвлөгөө авах зорилгоор мэргэжлийн хүмүүстэй хамтарч ажиллах байдлыг хангах. Газар хөндөх, нөхөн сэргээх үйл ажиллагааг төлөвлөх, хуваарилахдаа бусад хэлтэстэй хамтарч ажиллах.
Хэлтсийн менежерүүд	<ul style="list-style-type: none"> Энэхүү төлөвлөгөөнд тусгасан удирдлагын хяналтын арга хэмжээг ажлын байр/үйл ажиллагааны талбайд хэрэгжүүлэх. Энэхүү удирдлагын төлөвлөгөөг үр ашигтай хэрэгжүүлэх зорилгоор Байгаль орчны багт төлөвлөсөн газар хөндөх үйл ажиллагааны талаар шаардлагатай мэдээлэл, улирлын шинэ мэдээг өгөх.
ЭМААБО-ны Эрх зүйн хэрэгжилтийн баг	<ul style="list-style-type: none"> МУ-ын Газрын тухай хууль тогтоомжид орсон өөрчлөлт, улсын болон төслийн стандартуудад оруулсан өөрчлөлт/шинэчлэлийг тус удирдлагын төлөвлөгөөнд нэгтгэн оруулах зорилгоор Байгаль орчны менежер, газар, нөхөн сэргээлтийн багт шуурхай мэдээлэх.
Байгаль орчны хэлтсийн Газар, нөхөн сэргээлт хариуцсан баг	<ul style="list-style-type: none"> Холбогдох журмуудыг боловсруулж, шинэчлэн сайжруулж байх Холбогдох журмуудыг мөрдүүлэх, бүртгэл мэдээллийг байнга хөтлөж, шинэчилж байх. Энэхүү удирдлагын төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн жилийн тайланг бэлтгэх ОТ ХХК-ийн газар ашиглалт, нөхөн сэргээлтийн талаарх мэдээллийг тогтмол, үнэн зөв, хамгийн сүүлийн үеийн байдлаар шинэчилж ГМС дээр бүртгэж байх

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-Е14-PLN-0005-М	Хувилбар: 1.1

Албан тушаал	Үүрэг, хариуцлага
Орон нутгийн харилцааны хэлтэс	<ul style="list-style-type: none"> Газартай холбоотой орон нутгийн иргэдийн санал гомдол, илрүүлсэн/бүртгэсэн осол зөрчлийг Байгаль орчны хэлтэс, нөхөн сэргээлтийн багт шуурхай мэдээлж, асуудалд яаралтай арга хэмжээ авах, тус удирдлагын төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийн гол үзүүлэлтийг үнэн зөв бүртгэх байдлыг хангана.
Засгийн газартай харилцах хэлтсийн зөвлөх	<ul style="list-style-type: none"> ОТ ХХК-ийн ашиглаж буй нийт газрын мэдээллийн санг тогтмол, үнэн зөв шинэчлэх үүднээс Байгаль орчны газарзүйн мэдээллийн системийн ажилтанд шаардлагатай баримт бичиг (Компанийн хариуцах газартай холбогдох зөвшөөрөл, баталгаа, гэрчилгээ), бусад холбогдох мэдээлэл өгөх.
Ахлах маркшейдер, Уурхайн техникийн үйлчилгээ	<ul style="list-style-type: none"> ОТ үйл ажиллагааны улмаас, тэр дундаа Хаягдал хадгалах байгууламжийн улмаас эвдэрсэн газрын шинэчилсэн мэдээллийг сар бүр өгч байх.
ОТ ХХК-ийн бүх ажилтан, гэрээ байгуулан ажиллаж буй аливаа этгээд	<ul style="list-style-type: none"> Тус удирдлагын төлөвлөгөөнд тусгасан байгаль орчны шаардлагуудыг дагаж мөрдөх.

Гол уялдаа холбоо

Энэхүү удирдлагын төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн гол интерфэйсүүд (ө.х. уг удирдлагын төлөвлөгөөний элементүүдийг ханган нийлүүлэх хариуцлага бүхий үүргүүд) нь:

- ЭМААБОАБ-ийн хэлтэс;
- Орон нутгийн харилцааны хэлтэс;
- Баяжуулах үйлдвэр, дэд бүтцийн хэлтэс;
- Инженерин/Засвар үйлчилгээ;
- Ил уурхай, Хаягдал хадгалах байгууламжийн хэлтэс;
- Гүний уурхайн хэлтэс
- Зөвшөөрөл хариуцсан баг
- Хуулийн хэлтэс.

Гүйцэтгэлийн үзүүлэлт, үр дүнтэй холбоотой хүлээлтийг орон нутгийн удирдлагатай удирдан зохицуулах шаардлагын улмаас энэхүү удирдлагын төлөвлөгөөний гадны гол харилцаа холбоогоор доорх оролцогч талуудыг тодорхойлов:

- Орон нутгийн өөрөө удирдах болон төрийн захиргааны байгууллагууд;
- Орон нутгийн иргэд;
- Гурван талт зөвлөл, малчдын Хамтарсан ажлын хэсэг зэрэг сонирхлын бүлгүүд.

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-Е14-PLN-0005-М	Хувилбар: 1.1

4. ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ СТАНДАРТУУД

ОТ ХХК нь олон төрлийн хууль эрх зүйн болон бусад шаардлагуудыг (жишээ нь, ОТ ХХК ба Рио Тинто группийн стандарт, олон улсын санхүүгийн байгууллагын стандарт гэх мэт) мөрдлөгө болгон ажилладаг. Газар, нөхөн сэргээлттэй тай холбоотой стандарт, хууль эрх зүйн шаардлагын талаарх товч мэдээллийг дараахь байдлаар гаргасан.

Уурхай нь бүхий л үйл ажиллагааныхаа явцад холбогдох хууль, дүрэм журам, стандартуудыг дагаж мөрдөх ёстой (“Үйл ажиллагааны стандартууд”). Үйл ажиллагааны стандарт нь дараахь хэсгүүдээс бүрдэнэ:

- Монгол Улсын холбогдох хуулиуд;
- Монгол Улсын холбогдох стандартууд;
- Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний шаардлага;
- Монгол Улсын төрийн байгууллагын өмнө хүлээсэн үүрэг амлалт, тэдгээрээс тавьсан шаардлага;
- Зээлдүүлэгчийн холбогдох стандартууд;
- Рио Тинто группийн холбогдох стандартууд;
- Оюу Толгой компани мөрдөх үүрэг хүлээсэн салбарын бусад эрх зүйн баримт бичгүүд.

Монгол Улсын холбогдох хуулиуд

- Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, 1995;
- Газрын тухай хууль, 2002;
- Газрын төлбөрийн тухай хууль, 1997;
- Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, 2012;
- Газрын хэвлийн тухай хууль, 1988;
- Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, 2014;
- Амьтны тухай хууль, 2012.
- Байгалийн ургамлын тухай хууль, 1995;
- Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хууль, 2012;
- Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль, 2012;
- Ашигт малтмалын тухай хууль 2006.

Монгол Улсын холбогдох стандартууд

Стандартчилал, хэмжилзүйн газар үндэсний стандартыг боловсруулдаг. Эдгээр стандартад ургамалжуулалт зэрэг газрын нөхөн сэргээлт, уурхайн нөхөн сэргээлттэй холбоотой биологийн олон янз байдлын асуудлыг тусгасан Үүнд:

- MNS 5914:2008. Байгаль орчин. Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Нэр томьёо, тодорхойлолт
- MNS 5915:2008. Байгаль орчин. Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын ангилал
- MNS 5916:2008. Байгаль орчин. Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-Е14-ПЛН-0005-М	Хувилбар: 1.1

- MNS 5917:2008. Байгаль орчин. Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Техникийн ерөнхий шаардлага
- MNS 5918:2008. Байгаль орчин. Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах. Техникийн ерөнхий шаардлага
- MNS 5850:2019. Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ

БОНБНҮ-ний шаардлагууд

БОНБНҮ-ний Байгаль хамгаалах төлөвлөгөө болон Орчны мониторингийн хөтөлбөрүүдэд тусгагдсан газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын шаардлагууд нь энэхүү Удирдлагын төлөвлөгөөнд багтсан болно. Газар хөндөх, нөхөн сэргээлттэй холбоотой ОТ ХХК-ийн хуулиар хүлээсэн үүрэг амлалтыг МУ-ын Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль, Ашигт малтмалын тухай хуулийн дагуу бэлтгэсэн.

МУ-ын Засгийн газрын өмнө хүлээсэн бусад үүрэг амлалт, ЗГ-аас тавьж буй шаардлагууд

ОТ Хөрөнгө оруулалтын гэрээний 6.4, 6.9, 6.10 болон 6.11-р заалтууд:

- 6.4. Хөрөнгө оруулагч нь Оюу толгой төслийн хэрэгжилттэй холбоотой Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө /цаашид “БОХТ” гэх/, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах жил бүрийн бүх зардлыг хариуцах бөгөөд байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд дурдсан арга хэмжээг хэрхэн биелүүлж байгаа тухай хараат бус, мэргэшсэн, эрх бүхий хөндлөнгийн шинжээчийн тайланг 3 /гурав/ жил тутам байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.
- 6.9. Хөрөнгө оруулагч нь Үндсэн үйл ажиллагаатайгаа холбоотой байгаль орчны шинжилгээ, мониторингийн иж бүрэн үнэлгээний хөтөлбөрийн тайланг жил тутам байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.
- 6.10. Байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрөөр агаар, ус, хөрс, амьтан, ургамал болон газрын хэвлийд аливаа материаллаг сөрөг нөлөөлөл үзүүлсэн нь тогтоогдвол Хөрөнгө оруулагч уг нөлөөллийг арилгах шаардлагатай арга хэмжээг өөрийн хөрөнгөөр авч хэрэгжүүлнэ.
- 6.11. Оюу толгой төслийн үйл ажиллагаанаас шууд шалтгаалан урьдчилан тооцоолоогүй болон нөхөж болшгүй байгаль, экологийн сөрөг нөлөөлөл, хохирол учирвал уг хохирлыг Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм журамд тодорхойлсон хэмжээ, экологи-эдийн засгийн үнэлгээг үндэслэн Хөрөнгө оруулагч нөхөн төлнө.

Олон улсын холбогдох стандарт, удирдамжууд

Олон улсын санхүүгийн корпораци (ОУСК) болон Европын сэргээн босголт хөгжлийн банк (ЕСБХБ)-аас боловсруулсан олон улсын стандартуудыг Оюу Толгой ХХК мөрдөнө. ОТ ОУСК-ийн Гүйцэтгэлийн стандарт 6-ийн шаардлага, ЕСБХБ-ны Гүйцэтгэлийн шаардлага ПР6-г биелүүлэх үүрэг хүлээсэн. Энэ нь байгалийн амьдрах орчинд цэвэр/нэгж алдагдал/хохирол үүсгэхгүй, холбогдох биологийн олон янз байдлыг сайжруулахыг шаарддаг. Уурхайн үйл ажиллагаатай холбоотойгоор мөрдөх гол удирдамж нь ОУСК-ийн уурхайн Байгаль орчин, эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагааны (БОЭМАА) удирдамж (2007) байна.

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-Е14-ПЛН-0005-М	Хувилбар: 1.1

ОУСК-ийн уурхайн БОЭМАА-ны удирдамж

Газар хөндөх, шимт болон шимэрхэг хөрсний удирдлага, нөхөн сэргээлттэй холбоотойгоор мөрдөх гол удирдамж нь ОУСК-ийн уурхайн Байгаль орчин, эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагааны (БОЭМАА) удирдамжид¹:

Амьдрах орчинд түр болон байнгын оруулах өөрчлөлтийг боломжит хэмжээгээр бууруулж, нэн чухал амьдрах орчныг хамгаалах, хадгалах шаардлагад нийцсэн байх ёстой. Санал болгох удирдлагын стратегид доорх багтана:

- *Эх газрын чухал амьдрах орчинд үзүүлэх нөлөөллөөс сэргийлсэн байршилд уурхайн цогцолборт нэвтрэх зам, байгууламжийг байрлуулах, хайгуул, барилгын ажлыг жилийн эмзэгшил өндөртэй улирлаас зайлсхийн төлөвлөх;*
- *Хөрс, ургамлын хөндөлтийг багасгах/бууруулах;*
- *Ашиглалтын дараах нөхөн сэргээлт (суурь судалгаа, үнэлгээ, зүйлийг бүрэн аврах ажил багтана), хохирлыг дүйцүүлэн хамгаалах, шууд хэрэглэгчийн нөхөн төлбөр зэрэг амьдрах орчны төрөл, болзошгүй нөлөөлөлд тохиромжтой бууруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх;*
- *Нөлөөлөлд эмзэг газруудыг төлөвлөх, зайлсхийх, нөлөөллийн бүсийг бий болгож хянах;*
- *Шимт хөрсийг хамгаалах арга хэмжээнд (жнь: талбайн нөхөн сэргээлтэд зориулж шимт болон хөрс хуулалтын материалыг тусгаарлах, хадгалах), овоолгын байршил, хэлбэр, хадгалах хугацаа, ургамалжуулах/хучилт, дахин ашиглалт, олон дахин зөөхгүй байхаар төлөвлөх зэрэг гол хүчин зүйлс багтана;*
- *Үржил шимт хөрсийг урьдчилан хуулсан бол ирээдүйд газрыг нөхөн сэргээхэд ашиглахаар хадгалах ёстой. Үржил шимт хөрсний удирдлага ирээдүйд хэрэглэхэд бэлэн байлгахад зориулж хөрсний чанарыг хадгалсан байна. Хөрсний овоолгыг богино хугацаанд хамгаалах арга хэмжээ авах эсвэл элэгдэхээс сэргийлж ургамалжуулсан байх хэрэгтэй;*
- *Нөхөн сэргээлт, хаалтын үйл ажиллагааны үед хэрэглэх хөрс материал (ургалтын орчин) чанар бүтцийг хамгаалах (жнь: хучих).*
- *Ургалтын орчин (хөрс материал) нь тухайн газрын цаашдын ашиглалтад тохирсон, тухайн орон нутгийн уур амьсгалд зохицсон унаган ургамалын ургалтыг хангалттай дэмжиж чадах эсэхийг нягталбал зохино. Ургалтын орчны зузаан нь орчны эвдрээгүй хөрс болон газрын цаашдын ашиглалтын зорилгод тохирч байх ёстой.*
- *Уурхайн барилга байгууламж болон дэд бүтцийг нураах, ил уурхайг хаах, гүний уурхайн ажлын хэсэг болон босоо амнуудад гадны хүн нэвтрэхээс сэргийлэх, тэдгээрийг аюулгүй болгож тогтворжуулах арга хэмжээнүүдийг авах, уурхайн налууг нөхөн сэргээх, уурхайгаас гарч буй ус болон хаягдлын овоолгууд нь хүний эрүүл мэнд болон байгаль орчинд эрсдэл учруулахгүй байх нөхцлийг хангах зэргээр уурхайн олборлолт явуулсан газрыг тасралтгүй байдлаар нөхөн сэргээх үүрэг амлалт бүхий Уурхайн хаалтын төлөвлөгөөг боловсруулна гэж заасан байдаг.*

¹ Хуудас 10

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-Е14-PLN-0005-М	Хувилбар: 1.1

Рио Тинто группийн холбогдох стандарт

Газар хөндөлт, нөхөн сэргээлттэй холбоотой Рио Тинто группийн үндсэн стандарт нь *Е14 – Газрын удирдлага, нөхөн сэргээлтийн стандарт, 2017 мөн Уурхайн хаалтын төлөвлөгөө, 2013 юм.*

5. УДИРДЛАГЫН ХЯНАЛТ

Үйл ажиллагааны удирдлагын гол хяналт нь БОННУ (Байгаль Орчин, Нийгмийн Нөлөөллийн Үнэлгээ)-ний үүрэг амлалтыг багтаасан холбогдох журмуудад чиглэсэн бөгөөд доорх Хүснэгт 2-т үзүүлэв. Мөн түүнчлэн (1) журамд тусгаагүй; (2) газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлттэй тусгайлан холбогдоогүй; (3) бусад удирдлагын төлөвлөгөөнд тусгаагүй БОННУ-ний үүрэг амлалтыг Хүснэгт 2-т оруулсан.

Энэ Удирдлагын төлөвлөгөө нь ОТ ХХК-ийн ажилтан, гэрээт гүйцэтгэгчдийн явуулдаг өдөр тутмын үйл ажиллагаатай холбоотой нарийвчилсан мэдээлэл бүхий доорх баримт бичгүүдэд тусгагдсан. Үүнд:

- Газар хөндөх зөвшөөрлийн журам (ОТ-10-Е14-PRC-0003);
- Нэн тэргүүнд хамгаалах ач холбогдолтой ургамлыг хамгаалах журам (ОТ-10-Е14-PRC-0007)
- Шимт хөрстэй ажиллах журам (ОТ-10-Е14-PRC-0001);
- Урт хугацааны Шимт хөрсний овоолгын чанарыг хянах журам (ОТ-08-TMP-0001)
- Нөхөн сэргээлтийн журам (ОТ-10-Е14-PRC-0010)
- Хөрсний бохирдуулагч бодисуудын дээж авах стандарт ажлын журам (ОТ0243-00-SWPO-0002)
- Хөрсний эрүүл ахуйн болон бактериологийн хяналт шинжилгээ явуулах стандарт ажлын журам (ОТ0243-00-SWPO-0003)
- Хээрийн нөхцөлд хөрсний шинж чанарыг тодорхойлох стандарт ажлын журам (ОТ0243-00-SWPO-0004)
- Хөрсний хими, физикийн шинж чанарын дээж авах стандарт ажлын журам (ОТ0243-00-SWPO-0005)
- Осол, зөрчлийн удирдлагын журам (ОТ-14-PRC-0001)

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-Е14-PLN-0005-М	Хувилбар: 1.1

Хүснэгт 2: Удирдлагын гол хяналт

Дугаар	Сэдэв/аспект	Хамаарал/нөлөөлөл	Хяналтын арга хэмжээний тодорхойлолт	Хариуцах талууд	Баталгаажуулалтын арга
LR01	Газар хөндөлт	<ul style="list-style-type: none"> Эдийн засгийн нөлөөлөлд өртсөн (бэлчээргүй болох /бэлчээр, ус ашиглах боломжгүй болох) 	<ul style="list-style-type: none"> ОТ ХХК нь үйл ажиллагаа явуулж дууссаны дараах газар нь ашиг тустай байхаар газрыг нөхөн сэргээх ба нүүдэлчин малчид амьдрах, тэдний мал сүрэг бэлчихэд болон зэрлэг амьтдын амьдрах орчин болгон ашиглахаар төлөвлөж буй газрын нөхөн сэргээлтийг тогтоосон шалгуур үзүүлэлтүүдэд нийцүүлэн олон төрөл, зүйлээс бүрдсэн ургамлын бүлгэмдэл цаашид биеэ даан ургах чадвартай байхаар төлөвлөх ёстой. 	<ul style="list-style-type: none"> ЭМААБОАБ хэлтэсийн Байгаль орчин, биологийн олон янз байдлын нэгж; Орон нутгийн харилцааны хэлтэс 	<ul style="list-style-type: none"> Нөхөн сэргээлтийн баримт
LR02	Газар хөндөлт	<ul style="list-style-type: none"> Хяналтгүй, шаардлагагүй газар хөндөлт 	<ul style="list-style-type: none"> Газар хөндөхтэй холбоотой шаардлагуудыг тусгаж, дотоодын зөвшөөрөл авах үйл ажиллагааны шаардлагыг тогтоосон Газар хөндөх зөвшөөрөл авах журмыг хэрэгжүүлэх. 	<ul style="list-style-type: none"> ЭМААБОАБ хэлтэсийн Байгаль орчин, биологийн олон янз байдлын нэгж Үйл ажиллагаа, дэд бүтцийн хэлтэс Гэрээт компани/гүйцэтгэгчид 	<ul style="list-style-type: none"> Газар хөндөх зөвшөөрлийн бүртгэл, осол зөрчлийн бүртгэл
LR03	Шимт болон шимэрхэг хөрс	<ul style="list-style-type: none"> Шимт хөрс алдагдах Шимт хөрсний овоолгын чанарт тоос нөлөөлөл 	<ul style="list-style-type: none"> Шимт болон шимэрхэг хөрс хуулалтыг төлөвлөх, хуулах, хадгалах, ашиглахтай холбоотой (үүгээр хязгаарлагдахгүй) мэдээллийг агуулсан Шимт болон шимэрхэг хөрсийг хадгалах журмыг хэрэгжүүлэх. 	<ul style="list-style-type: none"> Үйл ажиллагаа, дэд бүтцийн хэлтэс ЭМААБОАБ хэлтэсийн Байгаль орчин, биологийн олон янз байдлын нэгж 	<ul style="list-style-type: none"> Шимт болон шимэрхэг хөрсийг хуулж, хадгалах ажлын гүйцэтгэлийн хяналтын тайлан Тухайн тодорхойлсон шаардлагыг тусгасан Газар хөндөх зөвшөөрөл Шимт болон шимэрхэг хөрсний овоолгын

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: OT-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

			<ul style="list-style-type: none"> Уурхайн цогцолборын нийт хэрэгцээ, тэнцвэрт байдлыг хангах үүднээс нөхөн сэргээлтэд шаардлагатай шимт болон шимэрхэг хөрс, хүчиллэг урсац үүсгэхгүй хаягдал чулуулаг зэрэг геологийн бусад материалыг ялгаж, овоолно. Шимт болон шимэрхэг хөрсний овоолгын чанарыг үр дүнтэй хянах ажлын цар хүрээ, шаардлагыг тодорхойлсон урт хугацааны Шимт болон шимэрхэг хөрсний овоолгын чанарын хяналтын журмыг хэрэгжүүлэх. 		хяналтын шинжилгээний тайлан
LR04	Хөрс	<ul style="list-style-type: none"> Уурхайн тусгай зөвшөөрлийн талбай, дэд бүтцийн талбайн хөрсний чанарт үзүүлэх нөлөөлөл 	<ul style="list-style-type: none"> Уурхайн тусгай зөвшөөрлийн талбай, дэд бүтцийн талбайн хөрсний чанарт үзүүлэх болзошгүй нөлөөллийг боломжтой газар нь бууруулах арга хэмжээг агаарт хаягдах хийн хаягдал, хөрсний бохирдлыг хянах арга хэмжээний хамтаар хэрэгжүүлэх. Холбогдох АСЖ-ын дагуу хөрсний хяналтыг (хими, физикийн шинж чанар, бохирдол г.м) тогтмол хэрэгжүүлнэ. Үүнд: <ul style="list-style-type: none"> Хөрсний бохирдуулагч бодисоос дээж авах (OT0243-00-SWPO-0002) Хөрсний эрүүл ахуйн болон бактериологийн шинжилгээ явуулах 	<ul style="list-style-type: none"> ЭМААБОАБ хэлтэсийн Байгаль орчин, биологийн олон янз байдлын нэгж 	<ul style="list-style-type: none"> Лабораторийн хариу Байгаль орчны жилийн тайлан

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: OT-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

			<p>(OT0243-00-SWPO-0003)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Хээрийн нөхцөлд хөрсний шинж чанарыг тодорхойлох (OT0243-00-SWPO-0004) - Хөрсний хими, физикийн шинж чанарын дээж авах (OT0243-00-SWPO-0005) • Уурхайн тусгай зөвшөөрлийн талбай, дэд бүтцийн талбайн газрын чанарын үнэлгээний ажлыг (газрын төлөв байдал, чанарын улсын хянан баталгаа) таван жил тутам МУ-ын Газрын тухай хуулийн дагуу зохион байгуулна; 	<ul style="list-style-type: none"> • Засгийн газартай харилцах хэлтэс 	<ul style="list-style-type: none"> • Газрын чанарын үнэлгээний тайлан
LR05	Нөхөн сэргээлт	<ul style="list-style-type: none"> • Газар хөндөлт 	<ul style="list-style-type: none"> • Уурхайн ашиглалтаас өмнөх байгалийн төрх байдлыг алдагдуулахгүй, нэн чухал амьдрах орчинд эерэг нөлөө үзүүлэх OT ХХК-ийн биологийн олон янз байдлын үүрэг амлалтад нийцэх гүйцэтгэлийн шалгуурт үндэслэн, газар ашиглалтын эцсийн зорилт буюу газрыг олборлолтын өмнөх нөхцөлд хүргэх, түүнчлэн дүйцэх ургамлын төрөл, ургамлан бүрхэвч, усны эх сурвалж, зэрлэг амьтдын амьдрах орчин, малын бэлчээрийг нөхөн сэргээх үүднээс Нөхөн сэргээлтийн журам болон Байгаль орчныг хамгаалах менежментийн жил 	<ul style="list-style-type: none"> • ЭМААБОАБ хэлтсийн Байгаль орчин, биологийн олон янз байдлын нэгж 	<ul style="list-style-type: none"> • Нөхөн сэргээлтийн бүртгэл

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: OT-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

			бүрийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлнэ.		
LR06	Нөхөн сэргээлт	<ul style="list-style-type: none"> Газар ухах, дүүргэх, тэгшлэх, шороог нь ашиглах зорилгоор ухаж ашигласан газар, хаягдлын овоолго үүсгэх зэргээс топограф болон орчны газрын байдалд үзүүлэх өөрчлөлтүүд 	<ul style="list-style-type: none"> ОТ ХХК-ийн Нөхөн сэргээлтийн журмыг Рио тинто группийн Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн стандарт (E14)–ын дагуу хэрэгжүүлэх Компани эвдэрсэн газартай тэнцэх хэмжээний талбайг нөхөн сэргээнэ. 	<ul style="list-style-type: none"> ЭМААБОАБ хэлтэсийн Байгаль орчин, биологийн олон янз байдлын нэгж Үйл ажиллагаа, дэд бүтцийн хэлтэс Гүйцэтгэгчид 	<ul style="list-style-type: none"> Газар хөндөх зөвшөөрөл хаасан хяналт шалгалтын тайлан / Нөхөн сэргээлт хийсэн акт Нөхөн сэргээлтийн хяналт шинжилгээний бүртгэлүүд Байгаль орчны менежментийн жилийн эцсийн тайлан
LR07	Нөхөн сэргээлт	<ul style="list-style-type: none"> Ургамлан бүрхэвчийн алдагдал 	<ul style="list-style-type: none"> ОТХХК-ийн Биологийн нөхөн сэргээлтийн журмыг Рио тинто группийн Газрын менежмент, нөхөн сэргээлтийн стандарт (E14), ОТ ХХК-ийн Нэн тэргүүний хамгааллын ач холбогдолтой ургамлыг хамгаалах журмын дагуу хэрэгжүүлэх; Компани эвдэрсэн газартай тэнцэх хэмжээний талбайг нөхөн сэргээнэ. Компанийн зүгээс хөндөгдсөн талбай дахь хамгааллын ач холбогдолтой ургамлын зүйлийг анх байсан нөхцөлтэй дүйцэхүйц эсхүл түүнээс илүү сайн хэмжээнд нөхөн сэргээнэ. 	<ul style="list-style-type: none"> ЭМААБОАБ хэлтэсийн Байгаль орчин, биологийн олон янз байдлын нэгж Үйл ажиллагаа, дэд бүтцийн хэлтэс Гүйцэтгэгчид 	<ul style="list-style-type: none"> Нөхөн сэргээлтийн бүртгэл Хөндөгдөхөөс өмнөх үеийн ургамлын хяналт суурь судалгааны бүртгэл Нөхөн сэргээлтийн дараах хяналтын шинжилгээний бүртгэл, тайлан

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-Е14-ПЛН-0005-М	Хувилбар: 1.1

LR08	Нөхөн сэргээлт	<ul style="list-style-type: none"> Ургамлан бүлгэмдэл болон ,тодорхой ургамлын зүйл алдагдах/устгах 	<ul style="list-style-type: none"> Нөхөн сэргээлтийн журмыг хэрэгжүүлэх, Гүйцэтгэлийн шалгуур үзүүлэлтийг ашиглах. Эвдрэхийн өмнөх нөхцөлтэй дүйцэх хэмжээний талбайг нөхөн сэргээнэ. 	<ul style="list-style-type: none"> ЭМААБОАБ хэлтэсийн Байгаль орчин, биологийн олон янз байдлын нэгж 	<ul style="list-style-type: none"> Нөхөн сэргээлтийн дараах хяналт шинжилгээний бүртгэл, тайлан
LR09	Топограф	<ul style="list-style-type: none"> Уурхайн тусгай зөвшөөрлийн талбайн доторх барилга байгууламжуу даас орчны харагдах байдалд үзүүлэх нөлөөлөл. 	<p>Оюу толгой ХХК богино хугацааны барилга байгууламжуудын нүдэнд үзэгдэхүйц нөлөөллүүдийг бууруулахын тулд дараах арга хэмжээнүүдийг авна.</p> <ul style="list-style-type: none"> Жижиг байгууламжууд болон ил уурхайд хэлбэршүүлэлт ашиглах, Хаягдал Чулуулгийн Овоолгийн хэлбэршүүлэлтийн шалгалтыг хийх, Уурхайн тусгай зөвшөөрлийн талбай дахь хүн ам суурьшсан газрын 10%-д ногоон байгууламж байгуулах. Оюу толгой ХХК нь үйл ажиллагаа явуулахдаа шаардлагатай газар байгалийн топографийг судалж ашиглана. 	<ul style="list-style-type: none"> ЭМААБОАБ хэлтэсийн Байгаль орчин, биологийн олон янз байдлын нэгж Ил уурхайн хэлтэс 	<ul style="list-style-type: none"> Нөхөн сэргээлтийн бүртгэл
LR10		<ul style="list-style-type: none"> Хамгааллын ач холбогдолтой ургамал, амьдрах орчны алдагдал 	<ul style="list-style-type: none"> Биологийн олон янз байдлын эрсдэлийн зохих хяналт, газар хөндөх зөвшөөрлийн хуваарь, газар хөндөхийн өмнөх судалгаа, шимт хөрсний удирдлага, нөхөн сэргээлтийг гүйцэтгэх үүднээс төлөвлөсөн газар хөндөх үйл ажиллагааг холбогдох хэлтсүүдийн оролцоотойгоор улирал тутам хянах. 	<ul style="list-style-type: none"> ЭМААБОАБ хэлтэсийн Байгаль орчин, биологийн олон янз байдлын нэгж ОТ ХХК-ийн Инженерчлэл ба төслийн хэлтэс Үйл ажиллагаа, дэд бүтцийн хэлтэсүүд 	<ul style="list-style-type: none"> Төлөвлөсөн барилга, дэд бүтцийн ажлын/бүтээн байгуулалтын бүртгэл Төлөвлөсөн талбайн хөндөгдөхөөс өмнөх судалгаа Ховор ургамлыг нүүлгэн шилжүүлсэн бүртгэл, тайлан

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-Е14-PLN-0005-М	Хувилбар: 1.1

			<ul style="list-style-type: none">Ховор ургамлын судалгаанд зориулан Хамгааллын ач холбогдолтой ургамал хамгаалах журмыг хэрэгжүүлэх.Хамгааллын ач холбогдолтой ургамлыг хамгаалах журам, ГХЗОЖ-ын дагуу хамгааллын ач холбогдолтой ургамлын зүйлийг хөндөхөөс зайлсхийх байдлаар талбайг сонгох.		
--	--	--	--	--	--

6. ХЭРЭГЖИЛТИЙН ХУВААРЬ

Удирдлагын төлөвлөгөөний хяналт, шинэчлэлт

Энэхүү удирдлагын төлөвлөгөөг хоёр жил тутамд хянахба нөхцөл байдал өөрчлөгдөх, ОТХХК-ийн үйл ажиллагааны хэрэгцээ шаардлагын дагуу шаардлагатай шинэчлэл/засварыг хийнэ. Удирдлагын төлөвлөгөөний хяналт, шинэчлэлтийг тус төлөвлөгөөний эзэмшигч болох Оюу Толгой ХХК-ийн Эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагаа, байгаль орчин, аюулгүй байдал, орон нутгийн Ерөнхий менежер хариуцан ажиллана.

Хэрвээ үйл ажиллагааны горимд өөрчлөлт хийх шаардлага гарвал (Оюу Толгойн ЭМААБОАБ-ийн удирдлагын системийн Өөрчлөлтийн удирдлагын журмын дагуу тодорхойлогдсоноор) энэхүү удирдлагын төлөвлөгөөг “шаардлагын дагуу” гэсэн үндэслэлээр шинэчилж болно.

Энэ төлөвлөгөөний аливаа шинэчлэгдсэн хувилбарыг нийт ажилчдад хүртээмжтэй байлгах зорилгоор ОТ портал дээр тавина.

7. ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭ

Хяналт шинжилгээний шаардлагуудын тойм

Ашиглалтын шатанд үйл ажиллагааны стандартуудын хэрэгжилтийг үнэлэхэд ашиглах нөхөн сэргээлтийн гүйцэтгэлийн шалгуур үзүүлэлт зэрэг хяналт шинжилгээний арга хэмжээнүүдийг энэ хэсэгт үзүүлэв.

Хяналт шинжилгээгээр үйл ажиллагааны стандартуудын шаардлагад үл нийцэл ямарваа байдлаар илэрвэл зохих удирдлагыг хэрэгжүүлэх үүднээс магадлан шалгаж, залруулах арга хэмжээг (ОТ ХХК-ийн ЭМААБО-ны Удирдлагын системээс харна уу) авна.

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: OT-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

Гүйцэтгэлийн гол үзүүлэлтүүд

Хүснэгт 3-т энэхүү удирдлагын төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн үр дүнг үнэлэхэд ашиглаж болох холбогдох гол гүйцэтгэлийн үзүүлэлтүүд болон хяналт шинжилгээний үйл ажиллагаануудын тоймыг харуулсан болно.

Хүснэгт 3. Гүйцэтгэлийн гол үзүүлэлтүүд

ID	Гол гүйцэтгэлийн үзүүлэлтүүд	Зорилго/босго үзүүлэлт	Хяналт, шинжилгээний арга хэмжээ	Холбогдох удирдлагын хяналт
LR-KPI 01	Нөхөн сэргээсэн талбайг жилийн нөхөн сэргээлтэд тусгасан талбайтай харьцуулах	Зорилго - 100% хэрэгжүүлэх	Жилийн нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт Нөхөн сэргээлтийн журмын гүйцэтгэлийн шалгуур үзүүлэлт	LR01, LR02, LR03, LR05, LR06, LR07, LR08, LR09
LR-KPI 03	Хадгалсан шимт болон шимэрхэг хөрсний хэмжээг (богино болон урт хугацааны) батлагдсан ГХЗ-д тооцоолсон хэмжээтэй харьцуулах	Зорилт – Шимт болон шимэрхэг хөрс хуулж, хадгалах ажлыг 100% хэрэгжүүлэх	Шимт болон шимэрхэг хөрсний бүртгэлийн хуудас Шимт болон шимэрхэг хөрстэй ажиллах журам – Шимт болон шимэрхэг хөрстэй ажиллах журмын хяналт, шалгалт	LR03
LR-KPI 04	Газар хөндөх зөвшөөрөл авах журмыг зөрчсөн тохиолдлын бүртгэгдсэн тоо	Зорилт – тэг зөрчил/жилд	Зөвшөөрөл олгохоос өмнө хийгдсэн газар хөндөлтийн тоо Осол зөрчлийн удирдлагын журам	LR02, LR10
LR-KPI 05	Нөхөн сэргээсэн газрын нөхцөл байдал	Гүйцэтгэлийн шалгуурт нийцсэн байдал	Жилийн нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө Нөхөн сэргээлтийн журмын гүйцэтгэлийн шалгуур үзүүлэлт	LR08, LR01, LR05
LR-KPI 06	Хөрсний чанарын стандартын зөрчил	Зорилт: тэг зөрчил/жилд	Жилийн байгаль орчны хяналт шинжилгээний төлөвлөгөөний дагуу хэрэгжүүлэх хөрсний хими, физик, бактериологи, нүүрс устөрөгчийн агуулгын мониторинг: - Хөрсний бохирдуулагч бодисуудын дээж авах ажлын стандарт журам (OT0243-00-SWPO-0002)	LR04

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: OT-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

ID	Гол гүйцэтгэлийн үзүүлэлтүүд	Зорилго/босго үзүүлэлт	Хяналт, шинжилгээний арга хэмжээ	Холбогдох удирдлагын хяналт
			<ul style="list-style-type: none"> - Хөрсний эрүүл ахуйн болон бактериологийн хяналт шинжилгээ явуулах ажлын стандарт журам (OT0243-00-SWPO-0003) - Хөрсний хими, физикийн шинж чанарын дээж авах ажлын стандарт журам (OT0243-00-SWPO-0005) 	

Хяналт шинжилгээний гол үйл ажиллагаа

Хяналт шинжилгээний гол үйл ажиллагаа нь Газар хөндөх зөвшөөрөл авах, Шимт болон шимэрхэг хөрстэй ажиллах, Ховор ургамал хамгаалал, Нөхөн сэргээлт зэрэг журмуудын хэрэгжилтэд анхаарна. Нөхөн сэргээлтийн хяналт шинжилгээний гол арга хэмжээ нь уурхайн үйл ажиллагаа эерэг нөлөө үзүүлэх урьдчилсан тооцоонд/таамаглалд тусгалаа олсон байна. Хяналт шинжилгээний гол арга хэмжээг доор харуулав.

Хүснэгт 4. Хяналт шинжилгээний гол арга хэмжээ

Дугаар	Сэдэв/Аспект	Аргачлал	Давтамж	Байршил
LR-M01	Газар хөндөлт	ГХЗ-ийн хүсэлт, гео мэдээллийн санг судлах	Жил бүр	Бүх хөндсөн талбай
LR-M02	Ховор ургамлын хамгаалал	<p>Ховор ургамлыг хамгаалах журмын хэрэгжилтийн тайлан:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ГХЗ хүссэн талбайд ховор ургамлыг хамгаалах, нүүлгэн шилжүүлэх зэрэг хамгааллын арга хэмжээг үе шаттайгаар авсан байх; - Нүүлгэн шилжүүлсэн ховор ургамлын ургалтын амжилтыг хянаж, жилийн тайланд тусгаж байх - Нүүлгэн шилжүүлэлтийн үр дүн гараагүй тохиолдолд тухайн ургамлыг ургуулах бусад арга техникийг судлаж, хэрэгжүүлэх 	Жил бүр	Бүх хөндсөн талбай
LR-M03	Шимт, шимэрхэг хөрс	<p>Шимт, шимэрхэг хөрсний журмын хэрэгжилтийн тайлан:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Баталсан ГХЗ-ийн нөхцөлд тусгасны дагууд өнгөн хөрс хуулалт/овоолго хийж байгаа эсэхийг харьцуулах: 	Жил бүр	Шимт хөрсний овоолгын бүртгэл

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: OT-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

Дугаар	Сэдэв/Аспект	Аргачлал	Давтамж	Байршил
		- Жилийн БХТ-нд тусгасны дагууд шимт болон шимэрхэг хөрсний овоолгын чанарт хяналт шинжилгээ хийх		
LR-M04	Нөхөн сэргээлт	<p>Нөхөн сэргээсэн талбайг эвдэрсэн газартай харьцуулан бүртгэнэ. Жилийн нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний хүрээнд тайлагнана.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хөндөхийн өмнөх болон нөхөн сэргээлтийн дараах хөрсний чанарыг хянах. • Амьдрах орчны нөхөн сэргээлтэд хамаарагдах зүйлс болох талбай, төрөл зүйл, суулгацын амьдрах хувь, дахин ургамалжуулалтын үр дүнг хэмжих (ургамлан бүрхэвчийн хувь, зүйлийн баялаг байдал, нэг наст болон олон наст ургамлын хувь) 	Жил бүр	ОТ ХХК-ийн бүх нөхөн сэргээлтийн ажлыг хамарна.

8. СУРГАЛТ

Тойм

Танилцуулах сургалтын (ерөнхий мэдээлэл олгох) хүрээнд шаардлагатай сургалтуудыг явуулах ба шаардлагатай тохиолдолд ажлын байрны сургалтуудыг явуулна.

Танилцуулах сургалт

Оюу Толгой ХХК-ийн бүх ажилчид болон ОТ ХХК-д ажилладаг нийт гэрээт компани/гүйцэтгэгчийн ажилчдыг ерөнхий танилцуулах сургалт, энэхүү удирдлагын төлөвлөгөө, холбогдох журмын талаарх тусгай хичээл зэрэг эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагаа, байгаль орчны талаарх өргөн хүрээний мэдлэг олгох сургалтад хамруулна.

Ажлын байрны сургалт

Бүх ажилчид болон ОТ ХХК-д ажиллаж буй гэрээт компани/гүйцэтгэгчид шаардлагын дагуу ажил эхлэхийн өмнө сургалтанд хамрагдана. Үүнд тус удирдлагын төлөвлөгөөтэй холбоотой журмын ач холбогдлын тухай дэлгэрэнгүй мэдээлэл багтана. ОТ компанийн хэрэгцээний дагуу хээрийн/талбайн ахлах ажилтнуудад ОТ ХХК-д тасралтгүй хийгдэх нөхөн сэргээлт, мод тарих, нүүлгэн шилжүүлэх асуудлыг шийдвэрлэх чадавх бий болгох, суралцах боломжийг эрэлхийлнэ.

9. ХЯНАЛТ БА ТАЙЛАГНАЛТ

Дотоод хяналт

Үйл ажиллагааны ахлах мэргэжилтэн/ахлах ажилтан эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагаа, байгаль орчны талын өргөн цар хүрээг хамруулсан хяналт шалгалтыг гүйцэтгэнэ. ЭМААБОАБ-ыийн хэлтэс Үзлэгийн шалгах хуудсыг (OT-16-FRM-0007-ЭМААБО-ны ажлын байрны үзлэгийн хуудас) ашиглан хуваарьт

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: OT-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

шалгалтыг явуулна. Энэхүү ажлын байрны үзлэгийн хуудсыг http://otportal/HSEManagementSystem/SitePages/mon_check.aspx линкэн дэх хамгийн сүүлийн хувилбарыг ашиглана.

Дээрх шалгалтын явцад илрүүлсэн аливаа осол зөрчлийг Осол зөрчлийн удирдлагын системд мэдээлнэ (Элемент 14).

Энэхүү удирдлагын төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг Элемент 16 Гүйцэтгэлийн үнэлгээ, аудитын дагуу жилийн дотоод хяналтын хөтөлбөрөөр дамжуулан хянана. Үүнийг ЭМААБО-ны удирдлагын системийн (БОННУ, удирдлагын төлөвлөгөө хамаарна) шаардлагад нийцсэн эсэхийг шалгах зорилгоор явуулна.

Эдгээр хяналт шалгалтын явцад илрүүлсэн бүх осол зөрчил, үл тохирлыг Байгаль орчин, нийгмийн удирдлагын төлөвлөгөөний хамрах хүрээний баримт бичигт зааснаар ОТ ХХК-ийн ЭМААБО-ны Удирдлагын системийн дагуу мэдээлнэ.

Гадаад/Хөндлөнгийн хяналт

Энэхүү төлөвлөгөөний биелэлтийг Рио Тинто группийн ЭМААБО-ны Үйл ажиллагааны биелэлтийн аудитын хөтөлбөрийн хүрээнд болон уурхайн үйл ажиллагааны зээлдүүлэгчдийн хуваарьт шалгалтаар хянана.

Баримт хадгалалт

Хяналт, шалгалт, осол зөрчлийн бүртгэл нь ЭМБООА-ны Удирдлагын тогтолцооны Баримт бичиг түүний хяналт хэмээх 8-р элемент болон Мэдээлэл бүртгэлийн удирдлага хэмээх 15-р элементийн дагуу зохицуулагдана.

Рио Тинто Бизнес Шийдэл нь дотоод, гадаад аудитаар илэрсэн зөрчил, холбогдох арга хэмжээ, шинжилгээ зэргийг бүртгэхэд ашиглагдана.

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-Е14-ПЛН-0005-М	Хувилбар: 1.1

10. БАРИМТ БИЧГИЙН ХЯНАЛТ

Файлийн нэр	ОТ-10-Е14-ПЛН-0005-М-Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө_v1.1
Тодорхойлолт	Оюу Толгой ХХК-ийн гэрээ, зөвшөөрлийн үндсэн дээр ашигладаг, холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу үйл ажиллагаа явуулж буй бүх газрыг тогтвортой хамгаалахтай холбоотой журмуудын лавлах материал болоход оршино.
Зохиогчид	Лувсангийн Цэцэгсүрэн, Балтын Алтанцэцэг
Үүсгэсэн огноо	2015.09.12
Өөрчлөлтийн бүртгэлийн дугаар	##

Эрсдэлийн зэрэглэл	Үнэлгээний огноо	Эрсдэл тооцоологч	Хянаж үзэх хуваарь	Дараагийн хяналтын огноо
Moderate	2020.03.22	Балтын Алтанцэцэг, Нөхөн сэргээлтийн мэргэжилтэн	2 жил тутамд	2022.04.01

Хувилбар	Хянасан огноо	Зохиогчид	Баталсан	Хяналтын талаарх тэмдэглэл
1.0	2016.04.01	Лувсангийн Цэцэгсүрэн, Балтын Алтанцэцэг, Emma Nime	Деннис Хосак	Эхний хувилбар.
1.1	2020.03.07	Балтын Алтанцэцэг	Нарангийн Эрдэнэбаяр	Рио Тинто группийн Е14 Газрын удирдлага, нөхөн сэргээлтийн стандарт, ОТ ХХК-ийн журмуудын шинэчилсэн хувилбарын дагууд болон орчуулгын найруулгыг засварласан.

Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр огноо:	Баримт бичгийн дугаар: OT-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

11. БАРИМТ БИЧГИЙГ БАТАЛСАН

Баталсан огноо	Баталсан	Гарын үсэг	Компанийн тамга
	<u>Журмыг хариуцагч:</u> ЭМААБОАБ-ын Ерөнхий менежер Марри Сварипа		
	<u>Журмыг баталсан:</u> “Оюу толгой” ХХК-ийн Гүйцэтгэх захирал Армандо Торрес		

Газар хөндөлтөд тавих хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр болох огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-Е14-PLN-0005-М	Хувилбар: 1.1

12. ХАВСРАЛТ А: ГАЗАР ХӨНДӨЛТИЙН ХЯНАЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ҮҮРЭГ АМЛАЛТЫН БҮРТГЭЛ

Энэ хуудсанд Барилгын ажлын үе шатны ургамал, амьтны аймгийн удирдлагын төлөвлөгөөний газар хөндөх, нөхөн сэргээлттэй холбоотой удирдлагын арга хэмжээнд орсон өөрчлөлтийг бүртгэсэн.

Барилгын ажлын үе шатны дугаар	Сэдэв/ Аспект	Ашиглах байдал/ Үйл ажиллагаа	Хяналтын тодорхойлолт	Шинэ дугаар	Баримт бичиг	Удирдлагын арга хэмжээг хасах хянан засварласантай холбоотой тайлбар/үндэслэл
FF04	Газар хөндөлт	Газар хөндөх журам	Тусгай зөвшөөрлийн талбайн гадна болон дотор, нутгийн ургамлыг зайлуулах/ нүүлгэн шилжүүлэх зэрэг бүх төрлийн газар хөндөх үйл ажиллагааны дотоод зөвшөөрөл болох Газар хөндөх зөвшөөрлийг Оюу толгой ХХК хариуцна.	ГХЗОЖ	Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох журам	
FF04-а	Газар хөндөлт	Газар хөндөх журам	Газар хөндөхийн өмнө Оюу толгой ХХК-ийн байгаль орчны ажилтан төлөвлөсөн хөндөх талбайн хилийг тогтоож, байгаль орчны хамгаалалт хийх шаардлагатай зүйл (аюулд өртсөн ургамал, амьтны аймаг, нэн чухал амьтны амьдрах орчин, онцгой экологийн бүлгэмдэл г.м) байгаа эсэхийг шалгана. Төслийн Биологийн олон янз байдлын удирдлагын төлөвлөгөөнд заасан нэн чухал хамгаалах биологийн олон янз байдалд сэргөөр нөлөөлөх	ГХЗОЖ	Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох журам	4.1.2. Жагсаалтын 1, ГХЗОЖ-ын хэрэгжилтийг шалгах маягтад ажлыг гүйцэтгэхийн өмнө хил хязгаарыг тогтоох тухай тусгасан бөгөөд үүнийг ажлын талбайн хил хязгаарыг тогтооход шууд хэрэгжүүлнэ: Амьдрах орчныг хөндөхөөс зайлсхийх талбайг дурдсан хэсгүүд: 1.1: жагсаалтын 4; 3: Байгаль орчны хэлтэс; 4.1 Танилцуулах хэсэг/мөр; 4.1.2 Өнгөн хөрс зайлуулах/хуулах; 4.1.7 Биологийн олон янз байдлыг

Газар хөндөлтөд тавих хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр болох огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-Е14-PLN-0005-М	Хувилбар: 1.1

Барилгын ажлын үе шатны дугаар	Сэдэв/ Аспект	Ашиглах байдал/ Үйл ажиллагаа	Хяналтын тодорхойлолт	Шинэ дугаар	Баримт бичиг	Удирдлагын арга хэмжээг хасах хянан засварласантай холбоотой тайлбар/үндэслэл
			тохиолдолд газар хөндөх зөвшөөрөл олгохоос татгалзана.			хамгаалах, амьдрах орчинг хамгаалах: жагсаалтын 1, 2.
FF04-b	Газар хөндөлт	Газар хөндөх журам	Байгаль орчинд сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхээс сэргийлэхийн тулд ажлын талбайд илэрсэн ховор, аюулд өртсөн ургамлын зүйлийг нүүлгэн шилжүүлнэ.	ГХЗОЖ	Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох журам	4.1.2. жагсаалтын 4, шилжүүлэн суулгах тухай: Нөхөн сэргээлтийн журам (ОТ-10-Е14-PRC-0002)
FF04-с	Газар хөндөлт	Газар хөндөх журам	Байгаль орчин, соёлын ач холбогдол бүхий зүйлсэд үзүүлэх нөлөөллөөс сэргийлэх боломжгүй бол нөлөөллийн зэргийг бууруулах боломжит бүх арга хэмжээг авна.	ГХЗОЖ	Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох журам	4.1.2. жагсаалтын 4, шилжүүлэн суулгах тухай; 4.2.2 соёлын өвийг илрүүлэх, олдвор олох үеийн журмын тухай; ГХЗ-ийн маягт, олдвор олох үеийн журмын хэрэгжилтийн тухай;
FF04-d	Газар хөндөлт	Газар хөндөх журам	Хөндөж болохгүй байгаль орчны болон соёлын нэн чухал/ач холбогдолтой зүйл (биологийн олон янз байдал багтана) агуулсан талбайд хаалт хашилт хийж, тэмдэг тэмдэглэгээ байрлуулна.	ГХЗОЖ	Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох журам	5: Нэн чухал/ач холбогдолтой талбайн тодорхойлолт; 4.1.7; 4.2.2 Соёлын өвийг хамгаалах, эхний мөр;

Газар хөндөлтөд тавих хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр болох огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

Барилгын ажлын үе шатны дугаар	Сэдэв/ Аспект	Ашиглах байдал/ Үйл ажиллагаа	Хяналтын тодорхойлолт	Шинэ дугаар	Баримт бичиг	Удирдлагын арга хэмжээг хасах хянан засварласантай холбоотой тайлбар/үндэслэл
FF04-e	Газар хөндөлт	Газар хөндөх журам	Ан амьтны үржилд шаардлагатай байж болзошгүй нөөц бүхий талбайд ургамал зайлуулах/цэвэрлэх ажлыг боломжтой тохиолдолд үржлийн бус хугацаанд гүйцэтгэнэ.	ГХЗОЖ	Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох журам	ГХЗОЖ-д амьдрах орчинг тодорхойлох, хөндөхөөс зайлсхийх талаар хэд хэдэн өөр асуудлыг дурдсан, 4.1.2. Өнгөн хөрс зайлуулах/хуулах, жагсаалтын 7-д шувууны үржлийн улирлаар ажиллахгүй байх. Амьдрах орчныг хөндөхөөс зайлсхийх талбайг дурдсан хэсгүүд; 3: Байгаль орчны хэлтэс; 4 Танилцуулах хэсэг/мөр; 4.1.2 Өнгөн хөрс зайлуулах/хуулах; 4.1.7 Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, амьдрах орчныг хамгаалах: жагсаалтын 1, 2
FF04-f	Газар хөндөлт	Газар хөндөх журам	Жороо тоодогны ороо орох үе/цугларах улирал зэрэг үржлийн улирлаас бусад хугацаанд барилгын ажлыг төлөвлөх боломжгүй тохиолдолд доорхыг багтаасан үйл ажиллагааны тусгай төлөвлөгөө боловсруулна: § Хөндөхөөс зайлсхийх амьдрах орчин, гүйцэтгэхээс зайлсхийх үйл ажиллагааг тодорхойлох ажлын өмнө эсхүл гүйцэтгэх явцад төлөвлөсөн хөндөх талбайд хээрийн хяналт шинжилгээ хийх; § Тодорхойлсон эмзэг газруудад (Галбын говийн Чухал шувууны	ГХЗОЖ	Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох журам	Тусгай шаардлагуудыг ГХЗОЖ-ын 4.1.7-д нэгтгэн оруулав.

Газар хөндөлтөд тавих хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр болох огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

Барилгын ажлын үе шатны дугаар	Сэдэв/ Аспект	Ашиглах байдал/ Үйл ажиллагаа	Хяналтын тодорхойлолт	Шинэ дугаар	Баримт бичиг	Удирдлагын арга хэмжээг хасах хянан засварласантай холбоотой тайлбар/үндэслэл
			талбай) гүйцэтгэх барилгын ажлыг бууруулах тусгай арга хэмжээ; § Эмзэг газруудад нөлөөлөх ажил хуваарилахгүй байх; § Тодорхой үйл ажиллагааг хязгаарлах, заасан талбайд машин техник ашиглахгүй байх зэргээр үржлийн үедээ байгаа зүйлийг хөндөх байдлыг бууруулах арга хэмжээний талаар гүйцэтгэгч, ажилтнуудад тусгай танилцуулах сургалт явуулна.			
FF06-a	Газар авах, газар шорооны ажил, барилга	Нөхөн сэргээх	Оюу толгой ХХК нутгийн ургамлын төрөл зүйлээс үр түүх/цуглуулах боломж, бололцоог судалж, тэдгээрийг Ханбогд дах мод үржүүлгийн газарт үржүүлнэ.	НСЖ	Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох журам Нөхөн сэргээлтийн журам	
FF06-b	Газар авах, газар шорооны ажил, барилга	Нөхөн сэргээлт	Оюу толгой ХХК эвдэрсэн газрын ихэнх хэсгийг нүүдэлчин малчид, тэдний мал сүрэгт тохирсон, олборлолт хийгдэхээс өмнөх үеийн нөхцөлд буцаан оруулна.	LD01	Уурхайн хаалтын төлөвлөгөө	Уурхайн хаалтын төлөвлөгөөнд хамгийн наад зах нь төслийн үйл ажиллагааны улмаас эвдэрсэн газартай тэнцүү хэмжээний газрыг нөхөн сэргээх үүрэг амлалт багтана. Энэ төлөвлөгөөнд газар ашиглахад тавигддаг уламжлалт шаардлагуудыг тусгасан газрын нөхөн сэргээлтийн гүйцэтгэлийн шалгуур үзүүлэлт багтсан байна.

ОЮУ ТОЛГОЙ ХХК

Газар хөндөлтөд тавих хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр болох огноо:	Баримт бичгийн дугаар: OT-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

Барилгын ажлын үе шатны дугаар	Сэдэв/ Аспект	Ашиглах байдал/ Үйл ажиллагаа	Хяналтын тодорхойлолт	Шинэ дугаар	Баримт бичиг	Удирдлагын арга хэмжээг хасах хянан засварласантай холбоотой тайлбар/үндэслэл
FF06-с	Газар авах, газар шорооны ажил, барилга	Нөхөн сэргээлт	Оюу толгой ХХК ил уурхайн талбай (карьер г.м), Хаягдлын овоолго, ХХБ (Хаягдал Хадгалах Байгууламж) зэргийг ан амьтан, олон нийт/хүмүүсийн аюулгүй байдлыг урт хугацаанд, шаардлага хангасан түвшинд хамгаалах нөхцөлд үлдээнэ.	УХТ	Уурхайн хаалтын төлөвлөгөө	
FF06-d	Газар авах, газар шорооны ажил, барилга	Нөхөн сэргээлт	Оюу толгой ХХК нутгийн ургамлын төрөл зүйлийг боломжтой газар нь нөхөн сэргээлтийн ажилд ашиглана.	НСЖ	Нөхөн сэргээлтийн журам	
FF07	Нөхөн сэргээлт	Ерөнхий	Оюу толгой ХХК нутгийн ургамлын бүрхүүл, усны эх, зэрлэг амьтдлын амьдрах орчин, малын бэлчээр зэргийг олборлолт явуулахын өмнөх нөхцөлтэй дүйцэх хэмжээнд хүрсэн газар ашиглалтад хүргэх зорилгоор жилийн Нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөөг хэрэгжүүлнэ.	LD05	ГХХНСТ	
FF07-a	Нөхөн сэргээлт	Ерөнхий	Оюу толгой ХХК, Рио тинто группийн нөхөн сэргээх, сэргээх туршлагад нийцүүлэн нөлөөлөлд өртсөн талбай, төрөл зүйлийг нөхөн сэргээнэ.	LD07	ГХХНСТ	

Газар хөндөлтөд тавих хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр болох огноо:	Баримт бичгийн дугаар: OT-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

Барилгын ажлын үе шатны дугаар	Сэдэв/ Аспект	Ашиглах байдал/ Үйл ажиллагаа	Хяналтын тодорхойлолт	Шинэ дугаар	Баримт бичиг	Удирдлагын арга хэмжээг хасах хянан засварласантай холбоотой тайлбар/үндэслэл
FF07-с	Нөхөн сэргээлт	Ерөнхий	Нөхөн сэргээлтэд ашиглахад тохиромжтой ургамлын төрөл зүйл, үрийн зүйлийн холимог, ашиглах хэмжээ зэргийг Оюу толгой ХХК-ийн Байгаль орчны багийн гүйцэтгэсэн нөхөн сэргээлтийн туршилтаар тодорхойлно. Байгалийн жамаар хувьсан өөрчлөгдөх ургамлан бүрхэвчийн тогтолцоог нөхөн сэргээлтийн үрийн зүйлийн холимогт нэг болон олон наст ургамлын харьцааг тогтооход ашиглана.	НСЖ	Нөхөн сэргээлтйн журам	Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох журмын 4.4 “Газар шорооны ажлыг гүйцэтгэх, нөхөн сэргээх”-ийн 2-р мөр; 4.1.1 Нөхөн сэргээх зам, түр зам, жагсаалтын 4-д.; 4.2.2 Нөхөн сэргээлт хийх карьер, жагсаалтын 10-д тус тус энэ тухай авч үзсэн.
FF07-d	Нөхөн сэргээлт	Ерөнхий	Хөндсөн ургамлыг нөхөн сэргээх ажилд Монгол бурцгана, голын сайрын хайлаас мод, өндөр заг зэрэг хамгааллын ач холбогдолтой биологийн төрөл зүйлийг тусгайлан хамруулна.	НСЖ	Нөхөн сэргээлтийн журам	Нөхөн сэргээлтийн журамд тодорхой нэг төрөл зүйлийг нэрлэхээс илүүтэйгээр илүү өргөн хүрээг хамарсан тодорхойлолт болох нөхөн сэргээлтийн явцад хамгаалах, соёлын ач холбогдол бүхий төрөл зүйлийг багтаах шаардлагыг тусгасан байна.
FF07-e	Нөхөн сэргээлт	Ерөнхий	Эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээх ажлын хүрээнд соёлын хувьд ашигтай/хамгааллын ач холбогдолтой ургамлын зүйлийг тохирох газар нь ашиглана.	НСЖ	Нөхөн сэргээлтийн журам	

Газар хөндөлтөд тавих хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр болох огноо:	Баримт бичгийн дугаар: OT-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

Барилгын ажлын үе шатны дугаар	Сэдэв/ Аспект	Ашиглах байдал/ Үйл ажиллагаа	Хяналтын тодорхойлолт	Шинэ дугаар	Баримт бичиг	Удирдлагын арга хэмжээг хасах хянан засварласантай холбоотой тайлбар/үндэслэл
FF07-f	Нөхөн сэргээлт	Ерөнхий	Оюу толгой компани нь нөхөн сэргээлтийн хөтөлбөрүүдийнхээ хүрээнд Оюу толгой уурхайн төслийн дэд бүтцийн бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг дуусгасны дараа газрын тогтвортой нөхөн сэргээлтүүдийг хүрээлэн байгаа орчинд нийцэхүйц түвшинд, тасралтгүй байдлаар хийнэ.	НСЖ	Нөхөн сэргээлтийн журам	
FF07-g	Нөхөн сэргээлт	Ерөнхий	Их хэмжээний нөхөн сэргээлтийн ажлыг уурхайн хаалтын үе шатанд болгон хойшлуулахаас илүүтэй хайгуул, барилга, малталт, олборлолтын ажлын явцад эвдэрсэн газарт тасралтгүй/үргэлжлүүлэн нөхөн сэргээлт хийнэ.	LD03	ГХХНСТ	
FF07-h	Нөхөн сэргээлт	Ерөнхий	Нөхөн сэргээлтийг үйл ажиллагааны удирдлагын цогц төлөвлөгөөний хүрээнд боловсруулах Уурхайн хаалтын удирдлагын төлөвлөгөөгөөр дамжуулан удирдан зохицуулна. D21: Уурхайн хаалт, нөхөн сэргээлтийн хамрах хүрээ, D4: Өнгөн хөрсний барилгын ажлын удирдлагын төлөвлөгөөнөөс харна уу.	УХТ	Уурхайн хаалтын төлөвлөгөө	

Газар хөндөлтөд тавих хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр болох огноо:	Баримт бичгийн дугаар: OT-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

Барилгын ажлын үе шатны дугаар	Сэдэв/ Аспект	Ашиглах байдал/ Үйл ажиллагаа	Хяналтын тодорхойлолт	Шинэ дугаар	Баримт бичиг	Удирдлагын арга хэмжээг хасах хянан засварласантай холбоотой тайлбар/үндэслэл
FF07-i	Нөхөн сэргээлт	Нөхөн сэргээлт	Их хэмжээний нөхөн сэргээлтийн ажлыг уурхайн хаалтын үе шатанд болгон хойшлуулахаас илүүтэй түр нисэх буух зурвас зэрэг хайгуул, барилга, малталт, олборлолтын ажлын явцад эвдэрсэн талбайг тасралтгүй/үргэлжлүүлэн нөхөн сэргээнэ.	LD03	Газар хөндөлтийн хяналт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	
FF08	Сэргээх/сэргээн засварлах	Зам, түр зам	Оюу толгой ХХК-ийн барьсан/гаргасан хуучин болон ашиглагдахаа больсон зам, түр замыг тасралтгүй нөхөн сэргээнэ. Цаашид авто замд ашиглахгүй байх үүднээс нөхөн сэргээсэн зам, түр замд тэмдэглэгээ тавьж, нөхөн сэргээлтийн үр дүнг үнэлэх үүднээс хяналт тавина.	НСЖ	Нөхөн сэргээлтийн журам	
FF10	Газар авах, газар шорооны ажил, барилга	Ховор төрөл зүйл	Газрыг хөндөхийн өмнө хөндөхөөр төлөвлөсөн талбайн хил заагийг тогтоож, Оюу толгой ХХК-ийн Байгаль орчны хэлтсийн зохих мэргэжлийн ажилтан ховор, нэн ховор ургамал, бусад бусад хамгааллын ач холбогдолтой ургамал зэрэг байгаль орчны хамгаалалт шаардлагатай зүйл/тал (нэн ховор ургамал, амьтан, нэн чухал амьтны амьдрах орчин, экологийн нэн чухал/чухал	ГХЗОЖ	Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох журам	Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох журмын хэсэг 3: Байгаль орчны хэлтсийн үүрэг хариуцлага; 4.1 "Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох хүсэлтийг шийдвэрлэхэд дараах байгаль орчны шаардлагуудыг харгалзан үзнэ. Үүнд: өнгөн хөрсийг хамгаалах, ховор, нэн ховордсон ургамлын төрөл зүйлийг хамгаалах, зэрлэг ан амьтан, тэдний амьдрах орчныг хамгаалах, усны нөөц,

Газар хөндөлтөд тавих хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр болох огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

Барилгын ажлын үе шатны дугаар	Сэдэв/ Аспект	Ашиглах байдал/ Үйл ажиллагаа	Хяналтын тодорхойлолт	Шинэ дугаар	Баримт бичиг	Удирдлагын арга хэмжээг хасах хянан засварласантай холбоотой тайлбар/үндэслэл
			<p>ач холбогдолтой төрөл зүйлийг/бүлгэмдэл г.м) байгаа эсэхийг шалгана.</p> <p>Байгаль орчны судалгааны хариунд тулгуурлан, Байгаль орчны хэлтэс төлөвлөсөн газар хөндөх талбайн хэсгийн ургамал, амьтны аймгийг хамгаалах тусгай арга хэмжээ боловсруулж болно. Эдгээр арга хэмжээг газар шорооны ажлын оператор/гүйцэтгэгчид төлөвлөсөн газар шорооны ажлын явцад хэрэгжүүлнэ.</p> <p>Газар хөндөх хэсэгт үлдсэн биологийн олон янз байдлын зургийг гаргаж, нөлөөллөөс сэргийлэх/бууруулах зорилгоор хяналт тавина.</p> <p>Модыг унагаж, шилжүүлэн суулгах шаардлагагүй нөхцөлд төрөл зүйл, модны нас/диаметрийг бүртгэнэ. Амьтадтай холбоотой зэрэг бусад бүх осол зөрчлийг бүртгэнэ.</p>			<p>чанарыг хамгаалах"</p> <p>4.1.2 Өнгөн хөрс хуулах тухай хэсэг</p> <p>4.1.7: "Байгаль орчны хэлтэс төлөвлөсөн газар хөндөх талбайд явуулсан хяналт шалгалтын дүгнэлт гарсны дараа биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, амьдрах орчныг хамгаалах талаар шаардлагатай арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ. Байгаль орчны хэлтсээс Гүйцэтгэгчдэд зориулан биологийн олон янз байдал, амьдрах орчныг хамгаалах талаар санал зөвлөмж гаргана. Төлөвлөсөн газар шорооны ажлын бүхий л явцад газар шорооны ажлын оператор санал зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллана".</p> <p>4.1.7 Ургамлын осол зөрчлийн бүртгэлийг харах зорилгоор биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, амьдрах орчныг хамгаалах төлөвлөгөөг шинэчилсэн.</p>

Газар хөндөлтөд тавих хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр болох огноо:	Баримт бичгийн дугаар: ОТ-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

Барилгын ажлын үе шатны дугаар	Сэдэв/ Аспект	Ашиглах байдал/ Үйл ажиллагаа	Хяналтын тодорхойлолт	Шинэ дугаар	Баримт бичиг	Удирдлагын арга хэмжээг хасах хянан засварласантай холбоотой тайлбар/үндэслэл
FF11	Газар авах, газар шорооны ажил, барилга.	Ховор ургамал – нүүлгэн шилжүүлэх	Газар хөндөхөөс өмнөх ургамлын судалгаагаар нэн чухал, хамгаалах шаардлагатай ургамлын төрөл зүйл байгаа нь тогтоогдсон бол Оюу толгой ХХК-ийн Байгаль орчны хэлтэс нэн чухал, хамгаалах шаардлагатай ургамлын төрөл зүйлийг шилжүүлэн суулгах боломжийн талаар судална. Гербицидийн хэрэглээ нь пестицид ашиглахад тавигдах шаардлага, ОУСК-ийн Гүйцэтгэлийн стандарт 3: Бохирдлын хяналт ба бууруулалтад нийцсэн байна.	ГХЗОЖ -	Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох журам	
FF11-a	Газар авах, газар шорооны ажил, барилга.	Ховор ургамал – нүүлгэн шилжүүлэх	Газрыг хөндөхийн өмнө хөндөхөөр төлөвлөсөн талбайн хил заагийг тогтоож, Оюу толгой ХХК-ийн Байгаль орчны хэлтсийн зохих мэргэжлийн ажилтан ховор, нэн ховор ургамал, хамгааллын ач холбогдолтой бусад ургамал зэрэг байгаль орчны хамгаалалт шаардлагатай зүйл/тал байгаа эсэхийг шалгана.	ГХЗОЖ	Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох журам	
FF11-b	Газар авах, газар шорооны ажил, барилга.	Ховор ургамал – нүүлгэн шилжүүлэх	Шилжүүлэн суулгахын өмнө шилжүүлэн суулгах төлөвлөгөө гаргаж, ургамлыг шилжүүлэн	ГХЗОЖ	Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох журам	

Газар хөндөлтөд тавих хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр болох огноо:	Баримт бичгийн дугаар: OT-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

Барилгын ажлын үе шатны дугаар	Сэдэв/ Аспект	Ашиглах байдал/ Үйл ажиллагаа	Хяналтын тодорхойлолт	Шинэ дугаар	Баримт бичиг	Удирдлагын арга хэмжээг хасах хянан засварласантай холбоотой тайлбар/үндэслэл
			суулгах/тарих байршлыг тогтоосон байна.			
FF11-c	Газар авах, газар шорооны ажил, барилга.	Ховор ургамал – нүүлгэн шилжүүлэх	Уурхай ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай доторх барилгын ажилд өртөж болзошгүй ховор, нэн ховор ургамлын (газар хөндөх хэсэгт багтаагүй) хилийг тогтоон зааглаж, санамсаргүй байдлаар хөндөхөөс сэргийлэх.	ГХЗОЖ	Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох журам	
FF11-d	Газар авах, газар шорооны ажил, барилга.	Ховор ургамал – нүүлгэн шилжүүлэх	Урьдчилсан нөхөн сэргээлтийн урьдчилсан төлөвлөгөөнд зааснаар Хог ургамлын удирдлагыг хэрэгжүүлнэ.	RP	Нөхөн сэргээлтийн журам	2013 оны 4-р сарын 17-ны Глобал Биодайверсити Консервацион зөвлөх байгууллагын и-мэйлдээ : (i) эдгээр бууруулах арга хэмжээг дээд түвшний баримт бичгээс (төлөвлөгөө, бодлогын ихэнх хэсэгт) хасах нь тэдгээрийн харьцангуй бага ач холбогдолтой талтай нь таарч байгааг зөвшөөрч байна; (ii) эдгээр бууруулах арга хэмжээг бүхэлд нь хассан ч нэн чухал хамгаалах шаардлагатай биологийн олон янз байдалд их хэмжээний, ноцтой эрсдэл учруулна гэж үзэхгүй байна” гэжээ.

Газар хөндөлтөд тавих хяналт, нөхөн сэргээлтийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Хүчин төгөлдөр болох огноо:	Баримт бичгийн дугаар: OT-10-E14-PLN-0005-M	Хувилбар: 1.1

Барилгын ажлын үе шатны дугаар	Сэдэв/ Аспект	Ашиглах байдал/ Үйл ажиллагаа	Хяналтын тодорхойлолт	Шинэ дугаар	Баримт бичиг	Удирдлагын арга хэмжээг хасах хянан засварласантай холбоотой тайлбар/үндэслэл
FF11-e	Газар олгох, газар шорооны ажил, барилга.	Ховор ургамал – нүүлгэн шилжүүлэх	Монгол Улсын холбогдох эрх бүхий байгууллагаас зохих зөвшөөрөл аваагүй бол гербицидийг ашиглахгүй. Гербицидийн хэрэглээг боломжтой газар нь бууруулна.	RP	Нөхөн сэргээлтийн журам	
FF11-f	Газар авах, газар шорооны ажил, барилга.	Ховор ургамлыг нүүлгэн шилжүүлэх	Оюу толгой ХХК Говийн бага дархан цаазат газрын “онгон” болон “хязгаарлалтын” бүсэд шинээр карьер ашиглахгүй.	ГХЗОЖ	Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох журам	